

**Силабус навчальної дисципліни
«Фінансова та банківська статистика»**

**Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування**

Рівень освіти	фахова передвища
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента
Семестр	5/6
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	3 кредити/90 годин.
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	<i>Предметом</i> фінансової статистики є кількісні співвідношення масових явищ і процесів, притаманних фінансовій системі, закономірності їх формування і розвитку за конкретних умов місця і часу в нерозривному зв'язку з якісною характеристикою.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні, обумовлюють необхідність перебудови фінансової системи, її відповідності сучасному етапу розвитку господарських зв'язків. Статистика фінансів дозволяє отримувати точні кількісні характеристики фінансової ситуації в країні, проводити їх дослідження та прогнозування, а застосування статистичних методів і прийомів оброблення даних про фінансовий сектор є вирішальним фактором вдосконалення теоретичної бази його розвитку та оцінювання його перспектив. <i>Основною метою</i> викладання дисципліни є: ознайомлення майбутніх фахівців з теоретичними засадами статистичного аналізу явищ і процесів, а також формування практичних навичок дослідження закономірностей і тенденцій явищ і процесів, притаманних фінансовій системі.
Чому можна навчитися (результати навчання)	РН 07. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування. РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності. РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Загальні компетентності ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Спеціальні компетентності спеціальності СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 6. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність. СК 8. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та

	<p>програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Розділ 1. Статистика макроекономічних фінансових показників соціально-економічного розвитку країни.</p> <p>Тема 1. Предмет, метод та завдання фінансової статистики</p> <p>Об'єкт, предмет та методи вивчення фінансової статистики. Завдання фінансової статистики. Класифікація видів діяльності фінансового сектору згідно з системою національних рахунків. Система показників фінансової статистики. Поділ фінансового сектору на підсектори.</p> <p>Методологія фінансової статистики. Організація статистичних робіт щодо збору і обробки статистичної інформації у сфері фінансів та банківництва.</p> <p>Тема 2. Статистика державних фінансів</p> <p>Предмет статистики державних фінансів, основні концепції, визначення та показники. Завдання статистики державних фінансів і оподаткування та основні напрямки розвитку.</p> <p>Теоретико-методологічні засади статистики державних фінансів. Інформаційне забезпечення статистики державних фінансів. Система показників статистичного аналізу державного бюджету. Міжнародні бюджетні класифікації. Бюджетні класифікації та особливості статистики державного бюджету України. Система показників державного бюджету. Державний борг, його характеристики та методи статистичного вивчення. Статистичні підходи до прогнозування державного бюджету.</p> <p>Класифікація та статистична оцінка дохідної частини державного бюджету. Класифікація та статистична оцінка видаткової частини державного бюджету. Вивчення взаємозв'язку державного бюджету з макроекономічним розвитком.</p> <p>Статистичні групування системи місцевих бюджетів. Система показників статистичного аналізу місцевих бюджетів. Статистичний аналіз збалансованості місцевих бюджетів. Міжбюджетні трансферти, їх розподіл і напрями використання.</p> <p>Статистичне вивчення пропорційності регіонального розподілу показників місцевих бюджетів у взаємозв'язку з показниками соціально-економічного розвитку.</p> <p>Статистична оцінка ефективності структурної Політики щодо формування доходів та використання видатків місцевих бюджетів.</p> <p>Методи статистичного аналізу фінансового стану інституційних одиниць державної форми власності.</p> <p>Статистичні аспекти оцінювання факторів, що визначають стан та динаміку державних фінансів.</p> <p>Статистичне оцінювання впливу державних фінансів на економічне зростання. Використання результатів статистичного аналізу державних фінансів для проведення міжнародних співставлень.</p> <p>Тема 3. Статистика оподаткування</p> <p>Оподаткування як об'єкт статистичного дослідження. Функції податків. Елементи системи оподаткування. Види податкових пільг. Принципи оподаткування. Методи оподаткування. Класифікація податків.</p>

Інформаційна база системи оподаткування.

Система показників статистичного вивчення оподаткування. Мультиплікатори оподаткування. Коефіцієнти еластичності та випередження. Статистичний аналіз інтенсивності та тенденції розвитку податкових надходжень. Індикатори інтенсивності оподаткування.

Матричні моделі балансових зв'язків податкових надходжень.

Аналіз пропорційності розподілу надходження податків у взаємозв'язку з регіональними розподілами показників економічного та соціального розвитку.

Статистичний аналіз ефективності структурної політики у формуванні фіскальної ефективності системи оподаткування. Статистичний аналіз ролі податкових надходжень у формуванні доходів зведеного та місцевого бюджетів.

Тема 4. Статистика платіжного балансу

Предмет і завдання статистики зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних фінансів. Показники статистики зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних фінансів. Статистика платіжного балансу. Платіжний баланс країни: сутність та призначення. Структура платіжного балансу. Структура та компоненти ПБ. Класифікація статей ПБ за методикою МВФ. Міжнародна інвестиційна позиція.

Взаємозв'язок балансів товарів та послуг. Основні фактори, що впливають на стан ПБ. Методи статистики, що використовуються для характеристики стану та динаміки ПБ. Методи оцінювання боргового навантаження на економіку

Тема 5. Статистика грошового обігу

Поняття грошового обігу, групування у статистиці грошового обігу. Система показників грошового обігу. Основні рівняння грошового обігу. Купюрний склад грошової маси. Статистичний аналіз оборотності грошової маси. Прогнозування грошової маси та касових оборотів.

Інфляційні процеси як об'єкт статистичного дослідження. Сутність інфляції. Причини інфляції. Розподіл інфляції за формами та типами.

Статистичне вивчення рівня інфляції. Індeksi дефлятори.

Дефлятор ВВП, його розрахунок та використання у статистичному аналізі динаміки макроекономічних показників.

Факторний аналіз інфляційних процесів на основі мультиплікативних моделей впливу грошового обігу на рівень інфляції.

Використання показників інфляції при аналізі життєвого рівня населення. Статистичний аналіз купівельної спроможності грошей.

Статистичне оцінювання інфляційного ризику та інфляційної премії підприємницької діяльності.

Тема 6. Статистика кредиту

Поняття кредиту, основні принципи кредитування та завдання його статистичного вивчення. Джерела статистичних даних про кредитні вкладення та кредитні ресурси.

Категорії та класифікації кредитних вкладень та кредитних ресурсів. Обсяг, структура та динаміка кредитних вкладень та кредитних ресурсів. Статистичне вивчення кредитних ставок та

кредитних ризиків. Статистичні методи дослідження кредитоспроможності позичальників.

Розділ 2. Фінансова статистика фінансової і виробничої сфер діяльності.

Тема 7. Статистика фондової біржі та ринку цінних паперів

Предмет і завдання статистики фондової біржі. Джерела інформації статистики фондової біржі. Система показників статистики фондової біржі.

Статистична суть, класифікація та методики розрахунку біржових індексів. Фондові рейтинги. Основні види та методи розрахунку фондових індексів.

Статистичний аналіз показників біржової статистики.

Поняття і види цінних паперів. Основні класифікації і групування ринку цінних паперів. Система показників статистики цінних паперів. Система індикаторів ринку цінних паперів. Статистичний аналіз стану та динаміки ринку цінних паперів. Статистичний аналіз пропорційності діяльності у торгівлі цінними паперами. Статистичний аналіз збалансованості ринку цінних паперів. Індексний аналіз результатів діяльності ринку цінних паперів. Статистичний аналіз ефективності функціонування ринку цінних паперів.

Тема 8. Статистика страхування

Поняття страхування та завдання його статистичного вивчення.

Застосування класифікацій та групувань у страховій справі. Система показників страхування. Статистичний аналіз діяльності страхових компаній. Основи визначення страхових тарифів. Особливості застосування статистичних методів у майновому та особовому страхуванні.

Статистичне вивчення результатів діяльності страхових компаній. Показники оцінювання страхового портфеля, інвестування фінансових ресурсів страхової компанії. Рейтинги страхових компаній.

Напрями і методи статистичного аналізу фінансового стану страхових компаній. Статистичний аналіз пропорційності розподілу результатів страхової діяльності у взаємозв'язку з показниками соціального й економічного розвитку. Рейтингова оцінка страхових компаній за методикою багатовимірного ранжування характеристик діяльності страховиків.

Тема 9. Статистика фінансів підприємств

Інформаційне забезпечення статистики фінансів підприємств. Статистичне вивчення джерел формування та напрямків використання фінансових ресурсів.

Система статистичних показників фінансових результатів діяльності підприємств на макрорівні. Система статистичних показників фінансових результатів діяльності підприємств на мікрорівні. Показники прибутковості підприємства.

Мета та завдання статистичного аналізу фінансового стану підприємств. Баланс як основна інформаційна база оцінки фінансового стану підприємств. Характеристика джерел формування і використання коштів підприємств.

Статистичне вивчення фінансової сталості підприємства. Статистичний аналіз фінансової стійкості підприємств. Статистичний аналіз прибутковості та рентабельності.

Статистичний аналіз ліквідності та платоспроможності. Статистичний аналіз ділової активності. Статистичний аналіз інвестиційної привабливості підприємств.

Розділ 3. Банківська статистика.

Тема 10. Предмет, метод, завдання банківської статистики.

Основні методологічні засади статистичного аналізу банківської діяльності. Класифікації та групування банківської статистики, їх взаємозв'язок з класифікаціями та групуваннями економічної статистики.

Система показників статистики банківської діяльності.

Основні завдання статистичного вивчення ринку банківських послуг. Види банківських послуг. Сегментація ринку банківських послуг. Статистичне забезпечення маркетингу банківської діяльності.

Прогнозування та планування діяльності.

Тема 11. Статистика ощадної справи

Основні поняття та групування ощадної справи. Завдання статистики ощадної справи. Абсолютні та відносні показники інтенсивності та руху вкладів. Характеристика динаміки термінів вкладів. Індексний аналіз середнього розміру та терміну вкладу.

Статистичний аналіз пропорційності розподілу вкладів: коефіцієнти концентрації та локалізації, крива Лоренца.

Тема 12. Статистичний аналіз балансу комерційного банку та ефективності банківської діяльності

Баланс банку, його структура. Статистичний аналіз активних та пасивних операцій. Вертикальна та горизонтальна структура формування банківських ресурсів. Статистичне забезпечення управління активами та пасивами банку. Статистичний аналіз відсоткової маржі та спреду. Оцінювання надійності банку.

Основні поняття кредитоспроможності. Поняття ризиків у банківській діяльності. Класифікація ризиків. Показники статистичного вивчення ризиків у банківській діяльності. Статистичне забезпечення управління банківськими ризиками.

Система показників ефективності банківської діяльності. Рейтинги банків за рівнем ефективності.

Основними завданнями дисципліни є:

- формування у студентів фінансової грамотності;
- формування теоретичних знань у галузі фінансової і банківської статистики;
- ознайомлення студентів з принципами побудови системи показників фінансової і банківської статистики;
- ознайомлення зі статистичними методами аналізу державного бюджету, кредитної діяльності, грошового обігу, ощадної справи, страхування та фінансів галузей народного господарства;
- формування навичок збору статистичної інформації про динаміку змін фінансової системи, здійснення її систематизації та класифікації;
- формування здатності майбутнього фахівця застосовувати методи обробки, узагальнення та аналізу інформації, самостійно, творчо використовувати дані з окремих розділів фінансової системи, робити на їх основі узагальнення та висновки, приймати управлінські рішення.

	<p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <p><i>знати:</i> загальні показники кількісної характеристики явищ та процесів у фінансовій сфері; основні етапи процесу статистичного аналізу фінансової і банківської сфери; методику та джерела одержання інформації про фінансову сферу; методику вивчення тенденцій та закономірностей, які складаються у співвідношення первинних та кінцевих доходів населення, з одного боку, підприємств, установ та організацій, з іншого боку, у складі та динаміці доходів та витрат, у фінансовому стані страхових та кредитних установ, у складі та русі грошової маси і т.д.; методику статистичного прогнозування.</p> <p><i>уміти:</i> збирати статистичну інформацію щодо розвитку фінансової системи на макро-, мезо- та мікрорівнях, систематизувати та класифікувати її; застосовувати методики обробки, узагальнення та аналізу економічної інформації; творчо використовувати інформацію та результати аналізу, робити на його основі узагальнення та висновки, обґрунтовувати управлінські рішення; оцінювати у реальному часі наслідки управлінських рішень, що приймаються; ефективно використовувати інформаційні ресурси.</p> <p>Методи навчання</p> <p>Викладання даної дисципліни проводиться із застосуванням лекцій, семінарських (практичних) занять. Застосовуються методи проблемного навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проблемний виклад матеріалу - частово-пошуковий (евристичний) - дослідницький (при написанні рефератів) <p>Викладення лекційного курсу здійснюється із застосуванням словесних та наочних методів навчання. При проведенні практичних занять передбачається застосування роздаткового матеріалу. На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання, передбачається розв'язання задач, дискусійне обговорення проблемних питань, що стосується фінансової та банківської статистики, здійснюється тестовий контроль.</p> <p>Форми навчання: очна, дистанційна</p>
<p>Передумови для вивчення дисципліни</p>	<p>Вивчення дисципліни “Фінансова та банківська статистика” передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із дисциплін: «Економічна теорія», «Фінанси», «Гроші та кредит», «Вища математика», «Інформатика та комп'ютерна техніка», «Статистика», «Бухгалтерський облік», «Страхові послуги», «Банківські операції».</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>У процесі вивчення дисципліни “Фінансова та банківська статистика” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточне тестування та опитування; - аналітичні звіти, реферати; - презентації результатів виконаних завдань та досліджень; - ситуаційні завдання; - підготовка та перегляд відеороликів; - підсумкове тестування та усне опитування. <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за шкалою: «12,11,10» - відмінно - заслуговує студент, котрий виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, виявив</p>

	<p>уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи і професійній діяльності.</p> <p>«9,8,7» - добре - студент отримує за виявлені системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіння відомостями з основної літератури, уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, але припускається несуттєвих помилок, які може самостійно виправити.</p> <p>«6,5,4» - задовільно - заслуговує студент, котрий виявив знання навчального матеріалу в мінімальному обсязі необхідному для подальшого навчання та професійної діяльності, володіє обмеженими відомостями з основної літератури, виявив обмежені уміння вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, припускається суттєвих помилок, які може виправити лише під керівництвом викладача.</p> <p>«3,2,1» - незадовільно - ставиться студенту, котрий не має знань зі значної частини навчального матеріалу, не спроможний самостійно опанувати програмний матеріал і потребує повторного вивчення дисципліни.</p>
<p>Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни</p>	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лутчин Н.П. Статистика фінансів: навч. посіб. / Н.П. Лутчин, А.К. Миронюк. - Л.: Новий світ. - 2005. - 322 с. 2. Фінансово – банківська статистика. Практикум: навч. посібник / П.Г. Вашків, П.І. Пастер, В.П. Сторожук, Є.І. Ткач: За ред. Є.І. Ткача. – К.: Либідь, 2002. – 324с. 3. Фінансово – банківська статистика: Навч. посібник / П.Г. Вашків, П.І. Пастер, В.П. Сторожук, Є.І. Ткач. – К.: Либідь, 2007. – 512с. 4. Статистика підприємництва: навч. посіб. / за ред. П.Г. Валікова, В.П. Сторожука. - К.: Слобожанщина, 1999. 5. Статистика: підручник / [С.С. Герасименко, А.В. Головач, А.М. Єріна та ін.]; за ред. Герасименка С.С. - К. : КНЕУ, 2000 - 467 с. 6. Шустіков А.А. Фінансова статистика: навч. посіб. / А.А. Шустіков - К.: КНЕУ, 2002 <p>Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.bank.gov.ua - Національний банк України 2. www.finance.com.ua-Фінанси України 3. www.mbr-ukr.org - Реформа місцевих бюджетів 4. www.minfin.gov.ua-Міністерство фінансів України 5. www.pfu.gov.ua- Пенсійний фонд України 6. www.treasury.gov.ua-Державне казначейство України 7. www.uainsur.com - Ліга страхових організацій України 8. www.ukrstat.gov.ua - Державний комітет статистики України 9. www.vlasnasprava.info - Малий та середній бізнес в Україні
<p>Циклова комісія</p>	<p>фінансово-облікових дисциплін</p>
<p>Семестровий контроль, екзаменаційна методика</p>	<p>5 семестр – Залік (тестування, виконання практичних завдань)</p>
<p>Викладач(і)</p>	<p><i>Смочко В. Ю. спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат економічних наук.</i></p>